

B-CAT-2-0404
SOL-0551-02-2547

PAINTING (1985 - 2004)
BY SOMSAK RAKSUWAN
จิตรกรรม 20 ปี (2528-2547)
โดย สมศักดิ์ รักสุขวรรณ

Somsak Raksuwan

101/580 Chonlada Soi 7
Sanowloil, Bang - Krual-sai Noi Road
Bang Bua Thong, Nontabusi 11110, THAILAND
Tel.o - 2924-3904, o - 1841-7738

Rama IX Art Museum Foundation

Dewar's
FINEST SCOTCH WHISKY

PAINTING (1985 - 2004)

BY SOMSAK RAKSUWAN

จิตรกรรม 20 ปี (2528 - 2547)

โดย สมศักดิ์ รักษ์สุวรรณ

Rama IX Art Museum Foundation

5 - 29 กุมภาพันธ์ 2547

ณ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ

5 - 29 FEBRUARY 2004

AT THE NATIONAL GALLERY, CHAO-FAH ROAD, BANGKOK

6 - 15 พฤษภาคม 2547

ณ หอศิลป์สยาม หาดใหญ่

6 - 15 MAY 2004

AT THE SIAM ART MUSEUM, HAT YAI

Rama IX Art Museum Foundation

Verdiana
D. Verda

4 พฤษภาคม ๒๕๔๗ พิพิธภัณฑ์ศิลปะสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ๒๐ ปี (2528 - 2547)
จัดพิมพ์ครั้งที่ 5 กุมภาพันธ์ 2547 เวลา 18.30 น. ณ พิพิธภัณฑ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ

ที่ วร ๐๔๐๔.๐๖/๔๓๕

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์
ถนนเจ้าฟ้า เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๖

เรื่อง ขอเรียนเชิญร่วมจัดแสดงนิทรรศการ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์

เรียน คุณสมศักดิ์ รัชต์สุวรรณ

ด้วย ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ จะเป็นวันคล้ายวันก่อตั้งอาคารโรงภาพพิมพ์เดิมที่ใช้เป็นอาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ในปัจจุบัน ซึ่งนับเนื่องถึงปีนี้เป็นปีที่พุทธศักราช ๒๕๔๖ อาคารหลังนี้จะมีอายุครบ ๑๐๑ ปี ดังนั้น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ จึงมีความประสงค์จะจัดโครงการเพื่อเฉลิมฉลองการครบรอบ ๑๐๑ ปีของการก่อตั้งอาคารแห่งนี้ เนื่องในโอกาสดังกล่าว

ในการนี้ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ได้พิจารณากิจกรรมการจัดนิทรรศการพิเศษให้เป็นกิจกรรมหนึ่งในโครงการเฉลิมฉลองด้วย โดยพิจารณาแล้วเห็นว่าผลงานของท่านมีความน่าสนใจและเหมาะสมที่จะนำมาจัดแสดง ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ในโครงการดังกล่าว จึงมีความประสงค์จะเรียนเชิญท่านนำผลงานมาจัดแสดง ณ ห้องนิทรรศการหมายเลข ๑-๔ ระหว่างวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

จึงเรียนมาเพื่อทราบและรับเชิญการจัดแสดงนิทรรศการตามวันเวลาดังกล่าว โดยประสานงานกับนายพงศธร วงศ์เกียรติจร ฝ่ายวิชาการ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศักดิ์ชัย พงนันทน์ท้าวณิชย์)
ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์

โทร. ๐๒ ๒๘๑-๒๒๒๔ ต่อ ๑๘, ๑๕

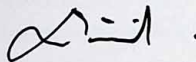
โทรสาร ๐๒ ๒๘๒๒๖๓๕ ต่อ ๔๕

สารจากผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

ในโอกาสแห่งการครบรอบ ๑๐๒ ปีของการก่อตั้งอาคารโรงทอนกบป่นเดิม ซึ่งในปัจจุบันได้ปรับปรุงแก้ไขเป็นอาคารจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ โดยจะเวียนมาบรรจบครบรอบในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เป็น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ เห็นว่าเป็นช่วงโอกาสเป็นมงคลในการที่จะสืบสองเพื่อย้อนรำลึกถึงช่วงเวลาแห่งความรุ่งโรจน์ของประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสถาปัตยกรรมแห่งนี้ จึงได้จัดทำโครงการเสวนาถกสนทนาร่วมกันในการร่วมเฉลิมฉลองโอกาสดังกล่าว

ในพิธีการวัน ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นที่จะให้มีการจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสวันครบรอบสถาปนาอาคารครั้งแรก ได้ให้เกียรติสืบเนื่องภาพผลงานจัดนิทรรศการเพื่อร่วมกิจกรรม ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ในครั้งนี้ โดยได้รวบรวมผลงานที่สร้างสรรค์ตั้งแต่ในรอบ ๒๐ ปีของคุปตศิลป์อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นแนวคิด เทคนิค และความรู้ความสามารถที่มิอย่างใดเขียน

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ขอขอบคุณศิลปินและผู้มีส่วนร่วมนักทุกท่านที่ได้ร่วมกันให้มาร่วมกันด้วยเหลือ สนิทสนมจนเกิดเป็นนิทรรศการในครั้งนี้ขึ้น และหวังว่านิทรรศการครั้งนี้จะอำนวยประโยชน์ต่อทุกท่าน รวมทั้งส่งผลให้การพัฒนามาตรฐานงานศิลปะของประเทศไทยในอนาคตต่อไป

(นายศักดิ์ชัย พจนวนวานิช)

ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

Rama IX Art Museum Foundation

Note from the Director of the National Gallery

Since February 4, 2004 is an auspicious commemorating the 102nd of the royal mint building, in which later conversion to be the National Gallery, therefore, the museum plans to venue special activities aimed to celebration this honorable moment.

The year 2004 is the first time that the National Gallery celebrates the anniversary of foundation the building Thus, we could like to announce our pleasure to have the art exhibition by Mr. Somsak Raksuwan to be displayed at the National Gallery for commemorating the event. The artworks were those created from 1985 to 2004, in which the visitors will clearly see the development of Somsak's ideas and skills during 20 years.

The National Gallery would like to thank the artist and anyone made the exhibition possible. Hopefully, the event would be benefit to all, and bring about a further development of art standard in Thailand.

(Mr. Sakchai Pojnuwanich)
Director of the National Gallery

นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต

สิ่งต่างๆ ที่คุณมีนำมาสู่ชีวิตของคนไทยและศิลปินทั่วไป

คือการไม่หยุดที่จะคิด

คือการนำความคิดมาพัฒนา

คือความกล้าที่จะคิด

คือความกล้าที่จะทำ

คือความกล้าที่จะเสี่ยงแสวงหา

ซึ่งสิ่งที่ดีกว่าสู่ชีวิตของทุกคน

คุณคืออยู่เคียงข้างโตชิบา

เพื่อให้โตชิบาอยู่เคียงข้างวงการศิลปะไทย

เสริมก้าวสู่การเป็นศิลปินนานาชาติทั้งดงาม

ไร้ขอบเขตเลพรอนแดนตลอดไป

ก่อนท่านจบ วัฒนธรรมรากฐาน

รองประธาน บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด

Rama IX Art Museum Foundation

Brings Good Things to Life

The good things that Khun Chee has brought to life of the Thais and artists all around are
never stop to think
always take things to develop
always dare to think
always dare to act
always dare to fight and to search for
better things to life of the others.
Khun Chee stands by Toshiba in order for
Toshiba to stand by Thai art community
and to nurture and bring our Thai art into limitless, borderless,
and timeless international art society.

KOBKARN WATTANAVRANGKUL
VICE PRESIDENT TOSHIBA THAILAND CO., LTD.

ภาพเปลือย : ศิลปะแห่งความงามและความหมาย

สอนศาสตราจารย์อิทธิพล ตั้งโกลน

จิตรกรรมแบบ สมศักดิ์ รัชฎ์สุวรรณ ชุด ภาพเปลือย ในมุมมองของผู้เขียน เป็นสาธารณชนส่วนใหญ่อยากจะดูบนแผ่นลูกจากดอกที่ไม้ประติเรกว่า “ศิลปะ” กับ “อนาจาร” และในประเด็นระหว่าง “ศิลปะ” กับ “การดูบนที่ศาสนาและวัฒนธรรม” เพราะว่าจิตรกรรมทั้ง 2 ชุด ที่ทำขึ้นระหว่างปี 2543 - 2544 และชุดใหม่ ปี 2546 นั้นมีภาพเปลือยอย่างโจ่งแจ้ง อยู่คู่เคียงขัดแย้งกับศาสนาพระภูมิ ดอกบัวที่เป็นสัญลักษณ์ของศาสนาพุทธ และหัวใจบน ที่อาจจะทำให้ผู้ดูตีความผิดไปจากเจตนาของศิลปินได้โดยง่าย ในประเด็นแห่งระหว่างศิลปะกับอนาจารนั้นมักจะพบปัญหาเกิดกับจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพถ่ายที่เกี่ยวข้องกับภาพเปลือยทั้งผู้ชายและผู้หญิง และปัญหานี้มาช้านานแล้ว เป็นประเด็นที่ถูกมากมายถึงจนเกิดเป็นวาทะได้ไม่จบในทุกลูกกลืน และสุดท้ายก็ไม่มีข้อยุติว่าอะไรสมควรแบ่งแยะแต่ให้ชัดเจนลงไปได้ว่า ภาพลักษณะไหนเป็นศิลปะ ลักษณะไหนเป็นอนาจาร โดยเฉพาะภาพเปลือยที่มีลักษณะกำลังอยู่ระหว่างกัน ทั้งนี้ก็ขึ้นเพราะผู้สร้างงานมีทั้งศิลปินที่ทำงานสร้างสรรค์ศิลปะอย่างบริสุทธิ์ใจ และมีผู้สร้างที่แอบแฝงหาผลประโยชน์ทางอ้อมเสียและในมุมมองผมส่วนอยู่คู่กับศิลปะและวัฒนธรรมสำคัญมากากับนักปฏิบัติที่นั่นคือความรู้ว่านักทำ และนักวิจารณ์ทางศิลปะ กับผู้ดูที่ในที่สุดก็หนีการดูศิลปะเลย รวมไปถึงผู้หลงของผู้ดูแต่ละคนเองที่ “ปัญญา” และ “จิต” ในระดับที่แตกต่างกับในภาพที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ดูเห็น “ศติ” และ “รู้สึ” ต่างกับไม่ได้หลากหลาย

อันที่จริงในการพิจารณาตัดสินว่าอะไรเป็นศิลปะระหว่างภาพศิลปะและผู้หญิงในทางศิลปะนั้นขัดแย้งอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นภาพเปลือย หรือภาพในลักษณะที่ดูให้ร้าย จมลงหรือหลุดหลุดร่อนออก หลักเกณฑ์ง่าย ๆ ที่จะตัดสินว่าอะไรเป็น “ศิลปกรรม” ก็คือผลงานเหล่านั้นต้องสื่อ “สาระ” กับคุณค่าและสาระนั้นอยู่ที่ตีความรู้สึกนึกคิดไปในทาง “ไม่ผิด” อย่างที่เรียกกันว่า “ประเทืองปัญญา” และ “ประเทืองใจ” หลักเกณฑ์ที่ดูขมขื่นง่าย ๆ นี้ ในทางปฏิบัตินั้นซับซ้อนและทำได้ยากเพราะลักษณะเป็นนามธรรม และเป็นอัตวิสัยอย่างยิ่ง หลักเกณฑ์ที่เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้ง่ายก็คือ ประการแรกพิจารณาว่า “ใคร” คือ ผู้สร้างผลงานนี้ๆ เขาเป็นศิลปินทำงานศิลปะ และแสดงเผยแพร่ผลงานในรูปของนิทรรศการมาสาธิตและรายงานแก่ใคร ประการที่สองพิจารณาว่า “ทำไม” เขาจึงสร้างผลงานแบบนี้ขึ้นมาโดยพิจารณาจากการเขียนประกาศ หรือให้สัมภาษณ์ต่อสาธารณะทั้งเพื่อความดี และจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ ซึ่งในประเด็นนี้ตัวศิลปินเองอาจจะกล่าวอ้างอะไรก็ได้เลย ไม่ตรงกับผลสัมฤทธิ์ของผลงานที่เป็นไปได้ ดังนั้น เราในฐานะของผู้ดูจึงต้องพิจารณาจากตัวผลงานเองเป็นประการที่สามว่า “สาระ” ที่ผลงานนี้สื่อมาถึงเราใน กระตุ้นเราให้เกิดความรู้สึกไปในทาง “ดี” และ “งาม” แล้วอย่าให้โดนปัญญา ความคิด ความเข้าใจใน “ความเป็นจริง” เพียงแต่ได้สัใจยังขึ้นในหรือมี

อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้วในประการที่สามก็ยังไม่เพียงพอสำหรับ “อัตวิสัย” ของผู้ตัดสินแต่ละคนไปได้ เพราะแท้จริงแล้วศิลปะเป็นภาษาของความคิด และอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งผู้สร้างแสดงออกมา และผู้ดูเองก็ต้องใช้ความคิดและอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวในการรับรู้ แต่การจะให้อีกหลักเกณฑ์การตัดสิน “เชิงปริมาณ” แบบ “ก้าววิสัย” ในทำนองที่ว่าภาพเปลือยที่เป็นศิลปะต้องเปิดเผยให้เห็นร้อยละสิบไปบ้าง และมากน้อยแค่ไหนนั้นคงจะไม่ได้ เพราะยังต้องประกอบอื่นๆ อีกมากมายที่จะต้องทำให้ภาพที่ปกปิดมากกว่าแต่กลับกระตุ้นให้ผู้ดูรู้สึกไปในทาง “ไม่ผิด” และเกิดระคะตึกหาได้มากกว่าภาพเปลือยที่เปิดเผยหมดก็ได้ ดังนั้นได้ประจักษ์จากภาพเปลือยของศิลปะตะวันตกในอดีตที่เน้นความงามที่ปราศจากกลิ่นอายอย่างบริสุทธิ์ สมบูรณ์แบบอุดมคติของร่างกายมนุษย์ทั้งชายและหญิง ในเรื่องราว เนื้อหาที่ชวนกาสบา ประทุร และเทพปกรณัม หรือภาพเปลือยในยุคต่างๆ มาจนถึงปัจจุบันก็เรื่องราวเนื้อหาเป็นเรื่องราวสามัญของชนธรรมดา มิได้มีความหมายสูงส่งแบบเดิม แต่ยังคงแสดงออกถึงความงามของรูปร่าง ร่างกายมนุษย์ที่อุดมสมบูรณ์ของมนุษย์ที่แตกต่างไปจากมนุษย์ เรือราวดำนาญ บิณฑลลือลือ อาจจะไม่เห็นที่เห็นจากการดำเนินชีวิต ความรัก แม้กระทั่งงานอารมณ์ที่ตาม “สาร” ที่สื่อออกมาจากผลงานที่ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกไปในทางจืดจางอนาจาร แต่กลับแสดงออกถึงสีสันรสนพ่วงชีวิตของการสืบพันธุ์เพื่อการดำรงอยู่ของมนุษย์

สำหรับจิตรกรรมภาพเปลือยของสมศักดิ์ 2 ชุดที่กล่าวไปแล้วในตอนต้นนั้นที่เห็นได้ชัดเป็นประจักษ์ชัดว่า ศิลปินได้มี “เจตนา” ที่จะอาศัยภาพเปลือยในการสร้างชื่อเสียง เพราะเขาเป็นศิลปินที่ทำงานศิลปะมาครบ 20 ปี และจัดแสดงนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทั้งแสดงเดี่ยวและกลุ่มมาแล้วมากมายจนมีชื่อเสียงอยู่ในระดับหนึ่งแล้วถ้าเราลองมองในประเด็นของการทำเพื่อเงินทอง ผลงานของสมศักดิ์ 2 ชุดนี้ ถึงแม้จะเป็นภาพเปลือยแต่ก็เป็นภาพเปลือยที่ไม่ได้ดูสวยงามน่าชื่นชม แต่กลับดูขมขื่นเครียดจริงจังรุนแรงดูดูท้อแท้ และหนักหน่วงอย่างที่ได้กล่าวไปแล้ว โอกาสที่จะขายได้โดยง่ายยิ่งกว่าโดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับงานทั่วๆไปในชุดที่เขากำลังอยู่ก่อนหน้าชุดนี้ ดังนั้นประเด็นที่เรากำลังพิจารณาก็ได้ก็คือ เขาสร้างงานชุดนี้ “เพื่ออะไร”

ในการที่จะวิเคราะห์หาคำตอบต่อคำถามนี้ เราคงจะต้องพิจารณาจากอีกหลักอันได้แก่แนวทางการทำงานศิลปะของสมศักดิ์ ตั้งแต่ยุคแรกเริ่มเมื่อประมาณ 20 ปีมาแล้ว ผลงานที่เห็นตอนของเขายกเป็นใหญ่ได้ 3 ชุด จิตรกรรมในช่วงแรกที่สำคัญที่เริ่มกล่าวถึงคือการแสดงนิทรรศการเป็นครั้งแรกต่อสาธารณะ คือผลงานชุด “ยะ” ซึ่งเป็นงานแสดงคุณค่าด้านหลากหลายมากที่สุดถ้า ถูกทั้งจิตระจาง เขาได้ความคิด ความจินตนาการจากสิ่งของใกล้ๆ ตัว คือ “ขยะของศิลปิน” อันประกอบไปด้วย

ด้วยเหตุผลสี่ กระดาษสี่ หน้า กรอบใบไม้คลุม กล้วยกระดาษ และของขวัญอื่นๆ ที่ถูกทำแล้ว เห็นได้ชัดว่าจัดทำจากผลงานว่า สมบัติที่บ่งชี้ถึงความหมายที่เป็นสาระสำคัญของวัตถุ และเศษวัสดุที่ไร้คุณค่า และไร้ความงาม ซึ่งคนธรรมดาทั่วไปมองข้าม เขาจึงนำมาสร้างให้เกิดความหมายใหม่ผ่านวัตถุคุณค่ามีความงามขึ้นมา หรืออาจจะกล่าวในอีกนัยหนึ่งว่าเขาเองเห็นความงามที่แฝงอยู่ในเศษขยะที่ปราศจากคุณค่าและถ่ายทอดความงามนั้นออกมาให้ปรากฏเห็นและรับรู้ได้ การกระทำแบบนี้ สมบัติที่ต้องมองให้เห็นกับตาว่าเป็นนามธรรมของ เรส สีน่านัก และพิมพ์ข้อความอยู่บนกระดาษเป็นรูปธรรมของหลอคี่ส กรอบรูป และวัตถุอื่นๆ

ผลงานในช่วงต่อมาชุดที่สองคือ จิตรกรรมทิวทัศน์ ผลงานชุดนี้เกิดขึ้นในลักษณะที่สัมพันธ์ไปกับความเป็นของวัตถุตัวคือ เมื่อสมาชิกต้องการศึกษาศิลปะจากมหาวิทยาลัยศิลปากรแล้ว เขาก็เช่นเดียวกับนักศึกษาส่วนใหญที่ต้องทำงานประจำทำเพื่อหารายได้เลี้ยงตัวเอง และเลี้ยงครอบครัว การทำงานศิลปะก็ต้องหยุดไปโดยปริยาย ต่อมาเมื่องานในหน้าที่ทำให้มีโอกาส เดินทางไปต่างประเทศบ่อยครั้ง และได้เห็นทิวทัศน์ที่งดงาม ประกอบกับเขาได้ว่างช่วงหนึ่ง สนิทก็จึงเริ่มต้นเขียนทิวทัศน์ในลักษณะที่เป็นเหมือนงาน จานอติเรกในตอนแรก ต่อมาเมื่อเขาลาออกจากงานประจำ การทำงานศิลปะจึงเป็นไปได้ในลักษณะต่อเนื่องพัฒนา และทำเป็นประจำจนถึง เช่นปัจจุบันนี้ จิตรกรรมทิวทัศน์ชุดนี้พัฒนาไปจนมีปัจจัยลักษณะเด่นเฉพาะตัว

ผลงานในยุคที่สามคือ ชุดภาพเปลือย ที่เริ่มต้นตั้งแต่ปี 2543 ต่อมาจนถึงปัจจุบัน โดยยังคงทำสืบกับจิตรกรรมชุดทิวทัศน์ บัญชาของศิลปินทุกๆ คน คือการทำงาน “สร้างสรรค์กับงานจิตรกรรม” ขึ้นมา ซึ่งทุกวันนี้เรส สีน่านักเขียน หรือถ้าหากใครอื่น ในขณะเดียวกันปัญหาที่สำคัญ คือ การไม่ทำซ้ำกับผลงานของตนเอง ศิลปินไม่อาจจะพึ่งพอใจ และติดอยู่กับความสำเร็จเดิมๆ ได้สมศักดิ์ที่เช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาจิตรกรรมชุดภาพเปลือยนี้เปรียบเทียบกับผลงาน 2 ชุดแรกแล้ว เราจะเห็นถึงความจริงใจ และความมุ่งมั่นที่จะทำงานศิลปะอย่างจริงจัง เพื่อสร้างผลงานให้ได้กับคุณค่าอัน สมศักดิ์ที่พยายามคิดค้นหาเรื่องราวความงามในกาลเวลาและมาเลือกสรรมาเอารื้อให้ได้ของที่สุด และดูท้าทายที่สุด นั่นคือ การวิพากษ์เรื่องราวเกี่ยวกับเพศและศรัทธาที่ไม่เคยเพียงพอและไม่เคยสิ้นสุดของหญิงสาว ภาพผู้หญิงเปลือยของสนิทก็จึงมีใช้การละเมิดสิทธิสตรี หรือการเอาผิดเอาเปรียบเพศหญิง ของทัศนวิทยาที่เป็นเชิงวัตถุภาพเพศ แต่กลับตรงกันข้าม ภาพเปลือยของเขาถูกใช้แทน “สัญลักษณ์” ที่ตรงตัวไม่ต้องการให้ยุ่งยาก เพื่อแสดงออกถึงแก่นแท้ที่นอกเหนือใจ และบันทึกอย่างเดียวกับผู้หญิง

คุณค่าในผลงานชุดภาพเปลือยของสนิทก็ จึงมีได้เพียงความงามของรูปทรงที่ประสานกลมกลืนแบบภาพเปลือยทั่วไปเท่านั้น แต่เรื่องราวที่สะท้อนความเป็นจริงของชีวิตและสังคมนั้นคุณค่าสำคัญที่อยู่คู่เคียงกัน ดังนั้น การสื่อความหมายให้คนดูเข้าใจว่า “สาร” หรือ “สาระ” ของงานจึงเป็นปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จสมศักดิ์ที่ดลวิธีต่างๆ ในการสื่อความหมาย มีทั้งการใช้ “สัญลักษณ์” ที่มีลักษณะ “ตรงตัว” และเป็น “สากล” เช่น ผู้หญิงเปลือย ฟ้า น่าน เป็นต้น ภาพผู้หญิงเปลือยที่ทุกรูปร่างและท่าทางย้ายวนอยู่ท่ามกลางเปลวไฟแห่งนรกขัดแย้ง ถึงความย้อนวนวนให้รู้ผลง วนเวียน แต่ดูอันตรายและน่ากลัว การใช้สัญลักษณ์นี้มีลักษณะเฉพาะที่

เช่น ดอกบัว ใบไม้ กล้วยพันธุ์ และหัวใจ เป็นต้น ดอกบัว ใบไม้ และกล้วยพันธุ์สำหรับคนโดยส่วนใหญ่ย่อมทราบที่อยู่แล้วว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งพุทธศาสนา หรือศีลธรรมอันดีงาม การที่สนิทก็กำหนดให้ดอกบัว ใบไม้ ไฟไหม้ เพียงเท่านี้ เป็นการแสดงออกที่บ่งบอกถึงพลังอำนาจแห่งการไฟฟ้านั้นบ่งบอกชะตาชีวิตของมนุษย์ซึ่งอิงจากศีลธรรมความดีที่ได้สะสม จิตรกรรมชุดนี้จึงเป็นเสมือนข้อเตือนใจผู้ชมว่าเพื่อให้ตระหนักถึงผลของ “กรรม” ที่ตามมาในภายหลังได้ดียิ่งด้วย

จิตรกรรมภาพเปลือยในชุดหลัง สมศักดิ์ได้ผู้เปรียบเทียบกับระหว่างภาพเปลือยกับหัวใจในนาฬิกาเรือนขาวหัวใจที่ถักขึ้น ยักษ์ ในเรื่องราวตามขนบของในส่วนใหญ่มักจะเป็นตัว “ผู้ร้าย” หรือฝ่าย “อธรรม” และเมื่อพิจารณาจากรูปลักษณะของหัวใจในยักษ์แล้ว ก็ดูโคตรร้าย น่ากลัว สอดคล้องกับบทบาท และแน่นอน ยักษ์ที่นับบทบาทสำคัญเป็นทั้งผู้รักกันที่ ล้วนแต่เป็นเพศชาย การให้หัวใจในยักษ์เป็นสัญลักษณ์ที่ชั่วร้าย เอาเปรียบ บ่มเพาะ รังแกผู้หญิง จึงเป็นสิ่งที่ไม่เข้าใจได้ และรับรู้ได้ง่าย นอกจากนี้ สมศักดิ์ยังใช้การสื่อความหมายและความคิดที่ซับซ้อนให้ใหญ่โตเกินกว่าจริงหลายเท่า และเมื่อวางเปรียบเทียบอย่างเคียงกับผู้หญิงเปลือยตัวเล็ก ที่ดูสะอาดบริสุทธิ์ และอ่อนแอด้วยแล้ว ยักษ์ในบริบทนี้จึงกลายเป็นสัญลักษณ์แห่งพลังอำนาจของความชั่วร้ายที่ขัดแย้งอย่างตรงกันข้ามกันที่ กลวิธีที่สำคัญอีกประการหนึ่งในงานชุดนี้คือ การใช้สีที่ช่วยในการสื่อความหมายและความรู้สึก เห็นได้ชัดว่าใช้สีของหัวใจในยักษ์นั้น สมศักดิ์ใช้โดยไม่มีจุดประสงค์เพื่อให้เป็นไปตามขนบของโทน แด่สีของหัวใจในเปลือยนั้นส่วนหนึ่งก็บ่งบอกถึงระดับของความชั่วร้าย หรือสื่อให้รู้สึกถึงสภาวะแห่งดินนรกภาวะโระดับที่แตกต่างกับไป

สนิทก็สร้างภาพที่เกี่ยวเนื่องกับชีวิตที่เหมือนเป็นภาพที่เหมือน “แะ” และ “น่า” เข้าสู่การดูผลงานภาพเปลือยของสนิทก็ ที่ง่ายเย็น และลึกซึ้งขึ้นเท่านั้น การแปลความหมายซึ่งเห็นเหมือนกับการถอด “รหัส” แห่งภาพปริศนา ที่สอดประสานไปกับอารมณ์ ความรู้สึกที่ผลงานส่งกระแสสลับออกมาถึงเราในฐานะผู้ดู จะไม่ไปตาม “อัตวิสัย” ของผู้ดูแต่ละท่านก็จะทำให้ได้ผลการรับรู้และยืนยันในคุณค่า แตกต่างระดับกันไป ที่สำคัญคือการสื่อ “สาร” จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ดูเปิดและปรารถนาใจไว้ และละเอียดอ่อนต่อการรับรู้ ไม่การมองผ่านๆ เพียงอย่างเรื่องราวที่ “รู้เรื่อง” เท่านั้น แต่ต้องสืบสืบด้วยใจได้ “รู้สึก” ไปด้วย เพราะจิตรกรรมของสนิทก็ที่พัฒนาไปเหนือกว่าการ “บอกเล่าเรื่อง” จนกลายเป็นการ “แสดงออก” ของทักษะ ความคิด และอารมณ์ความรู้สึกที่เปลว การเข้าถึงกันผ่านของผลงานจึงต้องใช้เวลาดูที่เห็น และเกิดความรู้สึก รวมทั้งการคิด พิจารณา ใคร่ครวญ ความประหลาดใจ ประทับใจ บัญชาจึงจะเกิดขึ้น

"Nude": The art of beauty and meaning

Ittipol Tangchalo

Translated by Sarnit Karunyavanij

Artwork by Somsak Raksuwan in the "Nude" maybe a bit controversial in the eyes of the public, as there is only a thin line between "art" and "pornography". And also between "art" and "insulting" the "religion and culture". The first collection was painted during the year 2000- 2001 the second collection was painted in 2003, both of them displaying nude characters next to temples and lotuses which represents the Buddhism. These matters may make the viewers misunderstand the true of the artist

First of all, art and porn is always a discussion and problem in painting, sculptures, or photography whomever it involve nude women of men. This matter has always brought arguments to the art circle as to how to draw the line between art and porn. The truth is that some artists produce their work with a clear conscience, but many do it to gain attention, fame and money. But the most important thing is that the viewers themselves are different. Some of them understand and can appreciate art very well; some are not at all familiar with art. Also in their "heart" and "minds" people are always at a different level and different levels of people tend to "think" and "feel" differently about art.

Actually Artists and experts of arts know what is real artwork. No matter if it is nude, violent or sad. The easiest way to know if it really is art is to see if that picture conveys a "message" to the viewer and that it created a "positive" or "creative" feeling. Even though it seem easy but in truth it maybe quite hard to do, as it is a matter of intangible perspective. The most practical way is to consider "who" is the artist, is he a man who creates real art, has he been displaying his work in the past. The second point consider is "why" he created that piece of work, we can mostly know from his announcements or interviews to the public. Some-time artists tend to exaggerate his work so we as the viewers must consider the third element which is the "message" once the message reaches us does it give us a "positive" or "beautiful" feeling or wisdom and understanding. Does it help us understand the "truth" or meaning of life?

However, even the third element of consideration is an individual perspective, as art is truly language of thoughts, and feeling, which is expressed by the artist. And the viewers must also use their own feelings when they look at art. Tangible or quantitative criteria to determine art is not possible, like to judge if a picture is art or pornography because some organs of the body is visible in the picture. As there are many other aspects, which makes a more "covered" picture express a lower or sexual feeling than nude pictures. A perfect example is nude pictures in the ancient western world, which presents nude models in the most beautiful and perfect way. In the past nude pictures of beauty and angels are normal and are of divine meaning. As time passes by the standard of beauty and decency has changed. Even normal ordinary stories may reflect the way of life, love or even lust and sexuality. The "message" carried by nude pictures may not create a sense of lust but can express the truth of life and the sur-

ival of the human race.

As for the two collections by Somsak as mentioned earlier, it is clear that he does not "intend" to use nudity to gain attention or fame. He has been a known artist for over twenty years and had exhibited his past work both alone and in-groups and he is now quite a reputed artist. If we consider that he did it for money, both of his collection, which contained nudity, are not sensual or attractive pictures. They are serious and challenging the chance for selling pictures are slim especially when compared to his earlier collection which are scenery pictures. So we must contemplate "why" he created these two collections.

To analyze this matter further, we must first look at the past works by Somsak since he began about 20 years ago. His works of art can be categorized into three extended collections. His first set of pictures that were displayed to the public was the collection called "garbage" (The evolving forms and colors) which were picture of many seemingly worthless discarded objects. His inspiration came from objects near him which were "trash from artists" such as used color tubes, colored paper, cloth, soda cans, paper cups, and other dis-